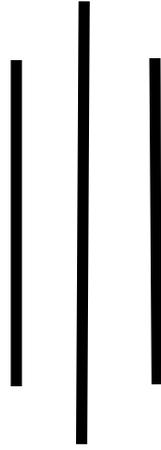

गाउँसभाको बैठकमा प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को कालीगण्डकी गाउँपालिकाको

नीति तथा कार्यक्रम

प्रस्तोता: अध्यक्ष खिम बहादुर थापा

कालीगण्डकी गाउँपालिका

विर्घा, स्याङ्जा ।

मिति: २०७७-०३-०८

कालीगण्डकी गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू, गाउँकार्यपालिका र गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,
राजनीतिक दलका प्रतिनिधी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, विद्यालयका प्रधानध्यापक तथा पत्रकार मित्रहरू।

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को कालीगण्डकी गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम।

1. विश्व व्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाईरस (covid-19) रोगको संक्रमणको कारण हाल मानव सभ्यता तथा मानव जाति माथि नै अकल्पनिय संकट आईपरेको छ। यो माहामारी विरुद्ध कालीगण्डकी गाउँपालिका आफ्नो सम्पूर्ण क्षमता, स्रोत र साधनका साथ जुधिरहेको यो कठिन समयमा कालीगण्डकी गाउँपालिकाको सातौँ अधिवेशनमा गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम चौथो पटक प्रस्तुत गर्दैछु। प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले कोरोना भाईरस (covid-19) बाट कालीगण्डकीवासीको जीवन रक्षा गर्ने र शिथिल भएको अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउने मुल लक्ष्य लिएको छ।
2. सामन्ती, निरंकुश, केन्द्रकृत र एकात्मक शासन प्रणालीको अन्त्य गरि संघीय लोकतन्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापना गर्न जिवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अमर शहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु। शहीद, बेपत्ता तथा घाइते परिवार प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै घाइतेको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु। नेपालको युगान्तकारी अग्रगामी परिवर्तनका लागि भएका राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र र जनजीवीकाको आन्दोलनमा अगुवाई गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरूको योगदानहरूको उच्च सम्मान गर्न चाहन्छु। साथै विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाईरस (covid-19) ले स्वदेश तथा विदेशमा जीवन गुमाउनु हुने सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दै शोकाकुल परिवार प्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु। कोरोना भाईरस (covid-19) बाट संक्रमित हुनु भएका सबै नेपाली दिदी बहिनी तथा दाजुभाईहरूलाई शीघ्र स्वास्थ्यको कामना गर्दछु।
3. कोरोना भाईरस (Covid-19) को माहामारीबाट सबै नागरिकलाई सुरक्षित राख्न नेपाल सरकारद्वारा जारी गरिएको बन्दावन्दी (lock-down) को पूर्ण पालना गर्नु भएकोमा कालीगण्डकीवासी सबैमा धन्यवाद दिन चाहान्छु। आगामी दिनमा पनि यस माहामारीबाट बच्न तीन तहकै सरकारले चाल्ने हरेक कदममा निरन्तर साथ र सहयोग पाइरहने विश्वास लिएको छु।
4. संकटको यस घडीमा एकजुट भई माहामारीको रोगथाम, नियन्त्रण र उपचारको कार्यमा अग्रपङ्तीमा अहोरात्र खटिनु हुने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, एम्बुलेन्स संचालकहरू, जनप्रतिनिधिहरू, राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरू, राजनीतिक पार्टी, सरसफाई कर्मी, विद्यालय परिवार, स्वयमसेवक, खाना व्यावस्थापन गर्ने व्यवस्थापकहरू, नागरिक समाज, संचारकर्मी, उद्योगी व्यवसायीहरू, निशुल्क गाडी उपलब्ध गराउने व्यक्तिहरूको योगदानको उच्च प्रशंसा गर्दछु। साथै कालीगण्डकी गाउँपालिकाले स्थापना गरेको कोरोना भाईरस (Covid-19) विपद

- व्यवस्थापन कोषमा स्वेक्षिक रुपमा योगदान गर्नु हुने जनप्रतिधि, कर्मचारी, शिक्षक, क्लव, आमा समुह, वित्तिय सस्था, व्यक्ति तथा अन्य संघ संस्थाहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।
5. यस महत्वपूर्ण समयमा प्रशासनिका भवन र प्रहरीचौकी निर्माण गर्नको लागि यस गाउँपालिकालाई निशुल्क रुपमा कालीगण्डकी वडा नं. ४ मा २९ रोपनी जग्गा उपलब्ध गराउने स्व.बलराम पाण्डे , अनन्तराज पाण्डेय, गोमा पाण्डेय, चोलाकान्त पाण्डेय, तुलसीराम पाण्डेय, रामप्रसाद पाण्डेय, चुरामणी पाण्डेय, भिमा पाण्डेय, ऋषिराम पाण्डेय, शालिकराम पाण्डेय, दशरथ पाण्डेय, गोपीकृष्ण पाण्डेय, रुक्मागत न्यौपाने, काशीकला पाण्डेय, बलराम पाण्डेय, गुनाखर पाण्डेय हरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन र उक्त कार्यको उच्च प्रशंसा गर्न चाहन्छु ।
  6. नेपालको नक्सा लिम्पियाधुरा, लिपुलेक र कालापानी क्षेत्रलाई नेपालको नक्सामा समावेश गर्ने र नेपालको निशान छापलाई सो अनुसार परिमार्जन गर्न ऐतिहासिक रुपमा सर्वसम्मतिले संविधान संसोधन गर्न सफल भएकोमा नेपाल सरकारको यस ऐतिहासिक र राष्ट्रवादी कदमको मुक्तकण्ठले प्रशंसा गर्दछु । ऐतिहासिक प्रमाण, दस्तावेज र नक्शा समेतको आधारमा मित्र राष्ट्र भारत सरकारसंग कुटनितिक माध्यमबाट नेपालको भुमि लिने कार्यमा नेपाल सरकारलाई सफलता मिलोस् शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।
  7. नागरिकको हक अधिकारको रक्षा गरी आर्थिक विकासको माध्यमबाट सवल र समृद्ध गाउँपालिका बनाउने अल्पकालीन, मध्यमकालीन तथा दिर्घकालीन सोच र लक्ष्य साथ निरन्तर क्रियाशिल रहेको छ । नेपाललाई वि.स. २०७९ सम्म अल्पविकसित राष्ट्रबाट विकासशील, वि.स. २०८७ सम्म मध्यम आय भएको र वि.स. २०९९ सम्म समुन्नत राष्ट्र बनाउने राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्ने यस गाउँपालिका दृढ संकल्पित छ ।
  8. अहिले कोरोना भाइरस Covid-19 को कारणले स्वदेश तथा विदेशमा रोजगार गुमाएर फर्केका युवाहरु र गा.पा.मा रहेका बेरोजगार युवा जनशक्तीलाई मध्य नजर राखी कृषि, पर्यटन र पूर्वाधारको क्षेत्रमा रोजगार सिर्जना गरी 'एक गाँउ एक उत्पादन, एक व्यक्ति एक सिप', "एक परिवार एक रोजगार" भन्ने नारालाई व्यवहारमा उतारी जनतालाई उत्पादन मुलक काममा जोड्न सके मात्र समाज समृद्ध हुन्छ । समाज समृद्ध भयो भने मात्र स्थानिय तह स्वतह समृद्ध हुनेछ ।
  9. जनताको पूर्ण लोकतन्त्र, सुशासन, जनताप्रति उत्तर दायी स्थानीय तह, भष्टचार मुक्त समाज र सुसंस्कृत एवं कर्तव्यप्रति दृढ समाज यस गा.पा. को आदर्श हुनेछ ।
  10. कोरोना भाइरस (Covid-19) को कारणले विशेष परिस्थिती उत्पन्न भएता पनि वर्तमान पुस्ताले नै महसुस गर्ने गरी विकास र समृद्धि हासील गर्ने तर्फ केन्द्रित भएर यस गाउँपालिका को आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रमहरु तयार गरेको छु । सबैले यस महामारीको संकटबाट उत्पन्न चुनौतीलाई अवसरको रुपमा उपयोग गरी आर्थिक वर्षमा समृद्धिको इतिहास रच्ने वर्ष हुनेछ ।
  11. यस कालीगण्डकी गाउँपालिकाका प्रत्येक कार्यहरुको केन्द्र बिन्दु आमनागरिक हुनेछन् । सबैलाई समान अवसर, समान अधिकार, उचितकै सम्मानको प्रत्याभूति प्रदान गरिने छ ।

12. सिमित श्रोत र साधनको अधिकतम परिचालन गरी गाउँपालिकाको सर्वाङ्गिक विकास गर्ने स्पष्ट दृष्टिकोण, गन्तव्य र लक्ष्य सहित गण्डकी प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारको सहकार्यमा तीव्र गतिमा अगाडी बढी रहेको अवस्थामा कोरोना भाईरस (covid-19) को सामना गर्नु परेको कारण गाउँपालिकाको विकास निर्माण लगायत समग्र गतिविधिहरु प्रभावित भएका छन् । यस विषयमा परिस्थितिमा गाउँपालिकाले हासिल गरेका केहि महत्वपूर्ण उपलब्धीहरु सम्मानीत सभा समक्ष संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।
13. विधिको शासनमा आधारित पारदर्शी, जवाफदेहि, परिमाणमुखी र नागरिक मैत्री शासन व्यवस्था कायम गर्न महत्वपूर्ण कानूनहरु निर्माण गरिएको छ । हाल सम्म १० वटा ऐन, ३ वटा नियमावली, २ वटा निर्देशिका, ९ वटा कार्यविधि र १ वटा आचारसंहिता जारी भएको छ ।
14. प्रदेश सरकार र कालिगण्डकी गाउँपालिकाले अवलम्बन गरेको “एक घर एक धारा हाम्रो अभियान” भन्ने नीतिलाई सून्यवाट सुरु गरि हाल सम्म २००१ घरधुरीमा पुऱ्याईएको छ । करेकुवा, प्युँघा, भिरकुवा भिर्मिडि, भडारबारी भिर्मिडि, जोगीडाँडा-जरुवा बारीचौर ७, जरुवा (विर्घा), टड्लेहवा-भाटीखोला आर्खोडीक ‘क’ वैघा, दाउन्ने र टुम्लेक खानेपानी योजनाहरु सम्पन्न भएको छ, भने निर्माणको चरणमा छिप्डी किपट लिफिटड खानेपानी, दुसखोला खानेपानी, भगवती टोल, सिमलवगर, विर्घा १,२, मौला खा.पा, दब्छे, कोटाकोट लसर्घा, मिर्मी खा.पा., आर्खोडीक ‘ख’ बासटारी, लिहाक, बासडाँडा, सरुन बरडाँडा, कुमार्दी, इम्मिसल खा.पा., बर्राचौर, कुणादी खानेपानी योजनाहरु रहेका छन् ।
15. विर्घाटार लि.सिंचाई आयोजना नमूनाको रूपमा सम्पन्न भैसकेको छ भने मिर्मी लि.सिंचाई, खोर्दी सिंचाई, इरेक खोला सिंचाई, सटुका सिंचाई, माथिल्लो घाकुर लगायतका सिंचाई योजनाहरु निर्माणको प्रकृत्यामा छन् । ३.५ कि.मी. सिंचाइको कुलोहरु र पोखरीका कामहरु सम्पन्न भै सकेको छ । लर्सघाबेसी, प्युघाफाँट, बारीचौर, बेल्टारी, फाँट जरुवा सिंचाई, टड्लेहवा, किपट, मिर्मी हिउँदे सिंचाईको डि.पि.आर तयार भै यसै वर्ष देखि कार्य प्रारम्भ हुने छ । विर्घामा भुमिगत सिंचाईको अध्ययन सुरु गरिएको छ ।
16. मिर्मी-विर्घा हुँदै रानीघाट सडक र मिर्मी-वैघा-रिडी सडक कालोपत्रे यसै आ.व.मा सक्ने गरी तयार भएको तर कोरोना भाईरस (Covid-19) को कारणले सम्पन्न नभएकाले अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
17. मिर्मी-भुष्टुड-रुद्रवेणी सडकको लौजा पहिरो खोल्ने काम सम्पन्न गरि हाल स्तर उन्नति गर्ने कार्य भै राखेको छ । आगामी आ.व.मा कालो पत्रेको लागी नेपाल सरकारबाट बजेटको सुनिश्चित भै सकेको छ ।
18. गहलाम-पुच्छार-खहरे हुँदै गोकुङ्गा सडक र छाप-दब्छे-वैघा हुँदै रिडीको स्तर उन्नती भै कालो पत्रेको लागी निर्माण प्रकृत्यामा छ ।
19. जैपते-लिहाक-इमशिल-बारीचौर-टड्ल्याहा-सटुका-प्युघा हुँदै रिडि सडकको स्तर उन्नती भै रहेको छ । जस्को कारणले रानीघाट देखि काला ओडार र हटिया सम्म बस संचालनमा आइ सकेको छ । टड्ल्याहा देखि बटीचौर सम्म र भृगुटुङ्गेश्वर देखि कोटाकोट सम्म केहि ट्रयाक खोल्न बाँकी छ ।

20. मालुङ्गा-बेल्टारी-बारीचौर हुदै रिडी सडक शालीकराम लोक मार्गको रुपमा विकास गर्ने काम भै रहेको छ ।
21. रुद्रवेणी-देउराली-रानीघाट सडकको सटुका-रानीघाट खण्ड जोड्ने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
22. रुद्रवेणी-ठांटी भञ्ज्याङ्-हटिया-रानीघाट सडकको पूर्वाधार विकास कार्यक्रम र गाउँपालिकाद्वारा विनियोजित रकमले स्तर उन्नती गर्ने कार्य भैरहेको छ ।
23. जरुवा फाँट देखी ठूलो वगर, बर्राचौर देखि किसानघाट सम्म, कोटाकोट ढाव देखि लसर्घा वोग्दीघाट जाने सडक, औलेपानी देखी कालीमाटी जाने वगर सम्म पहुँच मार्ग रुपमा काम सम्पन्न गरिएको छ । हाल सम्म ४५.५ कि.मी. सडकको ट्रयाक खोल्ने काम भएको छ भने करिब २०० कि.मी. सडक स्तरोन्नतीको कार्य भएको छ ।
24. जैपते-इम्सल-रिडी, छाप-दब्छे-सुलसुले, रुद्रवेणी-हटिया-रानीघाट, रुद्रवेणी-देउराली-रानीघाट र गहलाम-बनकशी-खहरे सडकको DPR सम्पन्न भएका छन् ।

समृद्धिको आधार पर्यटन पूर्वाधार

25. आलमदेवी मन्दिरलाई केन्द्र बिन्दु बनाएर बनाएको डि.पि.आर. सम्पन्न भै चरण बद्ध रुपमा निर्माण काम भैरहेको छ ।
26. भृगुतुङ्गेश्वर मन्दिर , शिता पाईला, कोठी तुङ्गाको डि.पि.आर. सम्पन्न भै सकेको छ ।
27. रानी महल, रुरु क्षेत्र र सेतिवेणी संग हरेक पूर्वाधारलाई जोड्ने काम भै रहेको छ ।
28. कालीगण्डकी शिला, हनुमान थान, बधहरकुना शिला, कालीगण्डकी उच्चबाध (आँधिमुहान) सिद्धगुफालाई व्यवस्थित गर्ने कार्य भै रहेको छ । कालीगण्डकी वडा गाउँपालिका ४ को कट्टी भ्यु टावरमा पिकनिक स्पोर्ट र सडकको पहुँच मार्ग सहित चरणबद्ध रुपमा निर्माण कार्य भै रहेको छ ।
29. वडा नं. ४ को कोलडाँडा र वडा नं. १ को मधुवनमा पार्क निर्माणको प्रकृत्यामा छन् ।
30. बारीचौर, आलमदेवी र गुरुङ्दीमा होमस्टे संचालनको प्रकृत्यामा छ । वडा नं. ५ र ६ का कालीका मन्दिरहरु निर्माणको चरणमा छन् ।
31. अहिले कालीगण्डकी गाउँपालिका स्थित कालीगण्डकी 'ए' उच्च बाँध अवलोकन लगायत स्टीमर सयर गर्नको लागि वर्षको ८ (आठ) महिना दैनिक करिब ४०० पर्यटकहरु आउने गरेकोमा, यो वर्ष कोरोना भाईरस (covid-19) को कारणले चैत्र पछि आउनसक्नु भएको छैन ।

32. खेलकुद

- क) कालीगण्डकी गाउँपालिकाको वडा नं. ५ र ६ मा स्याङ्जा जिल्ला कै नमुना बहुउपयोगी खेलमैदान केन्द्रिय खेलकुद मन्त्रालय र गाउँपालिकाको सहयोगमा निर्माणको चरणमा छ ।
- ख) कालीगण्डकी गाउँपालिकाको वडा.नं.१ को चण्डीभञ्ज्याङ्मा चण्डी खेलमैदान सामाजिक विकास मन्त्रालय र गाउँपालिकाको सहयोगमा निर्माणको चरणमा छ । वडा नं. १ मौला खेलमैदान, वडा नं २ , लसर्घाबेसी खेलमैदान, वडा नं. ३ देउराली खेलमैदान र चुलिभुँयार क्लबको खेलमैदान, वडा नं ५, कृषिवारी खेलमैदान, वडा नं ६ इमशिल खेलमैदान 'क' सम्पन्न भएका छन् भने, मिर्मी खेल मैदान, वडा नं. ३ भुष्टुङ्गमा, वडा नं.४ को क्याम्पस अगाडी, वडा नं. ५ को बेल्टारी र वडा नं. १ को छापडाँडामा खेलमैदान निर्माण प्रकृत्यामा छन् ।
33. कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं ५ ठुलोवगरमा तट बन्धन कार्य अधुरो छ ।

34. कालीगण्डकी गाउँपालिका ५ मा गण्डकी प्रदेश सँग सहकार्यमा एक बहुउद्देश्यीय भवन सम्पन्न छ ।
35. यसै वर्ष कालीगण्डकी गाउँपालिकाको १, २ र ३ वडाहरूमा २२५ वटा विद्युतको काठेपोल विस्तारित गर्न साथै वडा नं. ३ मा बाँकी रहेको ३ घर परिवारमा विद्युत पुर्याईएको छ । अब गाउँपालिका भित्र विद्युतबाट बञ्चित कोहि पनि छैनन् ।

स्वास्थ्य क्षेत्र

36. गाउँपालिका भित्रका २ वर्ष मुनिका ५७४ जना बालबालिकाहरूलाई सर्वोत्तम पिठो वितरण गरियो ।
37. गाउँपालिका भित्रका २२४ जना गर्भवति महिलाहरू लाई आमा र बच्चाको स्वास्थ्य लाई निशुल्क रूपमा क्याल्सियम चक्की वितरण गरिएको छ ।
38. १७७५ जना दीर्घ रोगीहरूलाई बन्दाबन्दी (lockdown) को समयमा निशुल्क औषधी वितरण गरियो ।
39. युवाहरूलाई खेलकुद प्रति आर्कषण गराउने उद्देश्यका साथ २ वर्ष देखी गाउँपालिकाको भेड बगर र खेल मैदानमा अध्यक्षकप खेलकुद प्रतियोगिता भव्यवता साथ सम्पन्न भयो ।
40. कालीगण्डकी वडा नं. ७ मिर्मीमा १५ शैयाको अस्पतालको आवश्यक जग्गा व्यवस्थापन गरिसकिएको छ, भने अस्पताल संचालनको लागि आवश्यक जनसक्तिको विज्ञापन समेत भैसकेको छ । आगामी वर्ष विशेषज्ञ सेवा सहित अस्पताल संचालनमा आउने छ । तीन वटा स्वस्थ्य चौकीमा बर्थिड सेन्टर संचालनमा छन् । जेष्ठ नागरिकहरूलाई टोल टोलमा गई स्वास्थ्य सेवा गत वर्ष देखि संचालनमा छन् । प्रत्येक ६ महिनामा सबै विद्यालयका विद्यार्थीहरूलाई निःशुल्क जुकाको औषधी खुवाउने काम भै रहेको छ । विभिन्न संघ संस्थाहरू मिलेर विभिन्न विषयको विशेष सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविरहरू संचालन गरिएको छ । यस गाउँपालिकामा हाल विभिन्न संघ संस्था मार्फत ३ वटा एम्बुलेन्स सेवा संचालनमा छन् भने गाउँपालिकाको एम्बुलेन्स यहि महिना देखि संचालनमा आउने छ ।
41. कोरोना भाईरस Covid-19 लाई नियन्त्रण, रोकथाम र उपचार गर्नको लागि जनता मा.वि, भगवती मा.वि., आदर्श मा.वि., जनहित मा.वि, वीरेन्द्र मा.वि., ध्रुवज्योति मा.वि., वडा नं.७ को वडा कार्यालय र विर्घा स्वास्थ्य चौकी (नवनिर्मित) भवनमा क्वारेन्टाईन संचालनमा ल्याईएको छ । जसमा अहिले सम्म देश भित्र र बाहिर बाट आउनु भएका २५० जनाले सेवा लिइसक्नु भएको छ ।
42. क्यान्सर, मुटु, मृगौला, सिकलसेल एनिमिया, स्पाइनल इन्जुरी, पार्किन्सन, अन्जाईनर र हेडइन्जुरीको उपचारको लागी अति गरीब विमारीलाई आर्थिक सहयोग भई रहेको छ ।
43. विर्घा स्वास्थ्य चौकी, आलमदेवी स्वास्थ्य चौकी निर्माण सम्पन्न भै सकेको छ, भने कृष्णगण्डकी स्वास्थ्य चौकीको यसै वर्ष काम सुरुवाट हुँदैछ । वडा नं. ३ मा स्वास्थ्य चौकी बन्ने सुनिश्चित भैसकेको छ । चण्डीभञ्ज्याङ्ग स्वास्थ्य चौकी निर्माणको अन्तिम चरणमा छ ।
44. ८० वर्ष माथिका ५०० जना जेष्ठ नागरिकलाई यसै वर्ष सम्मान गरियो ।

45. कट्टी भ्युटावर, आलमदेवी पूर्वाधार विकास, भपेड खेल मैदान, सिता गुफा, भृगुतुङ्गेश्वर मन्दिर,कोठी ढुङ्गा, मिर्मी फनपार्क र गाउँपालिका प्रवेश द्वार गेट कालीगण्डकी ५ डि.पि.आर. DPR तयार भैसकेको छ ।
46. कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं ३ को बारीचौर र बगनासकाली गाउँपालिका पाल्पाको मन्द्रानको बिचमा कालीगण्डकी गाउँपालिकाको अग्लो भोलुङ्गे पुलको निर्माण शुरु भएको छ भने दुवै पुलहरु आगामी वर्ष सम्पन्न हुने छन् । गहलामबाट भोलुङ्गे पुल निर्माण भैरहेको छ ।
47. गाउँपालिकाको Digital profile तयारी अन्तिम चरणमा छ ।
48. कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं. ७ बारीचौर र गल्याङ नगरपालिकाको रुपाखानीमा स्याङ्जाकै अग्लो भोलुङ्गे पुलको अध्ययन भै रहेको छ ।
49. नेपालकै नमुना तीनकुने भोलुङ्गे पुल स्याङ्जा, पाल्पा र गुल्मी जिल्ला जोड्ने कालीगण्डकी नदी र रिडिखोला जोड्ने पुल केही महिनामा नै सम्पन्न हुदै छ ।
50. रुद्रवेणी र रानीघाटमा मोटरेबल पुल निर्माण सम्पन्न भई संचालनमा आईसकेको छन् भने आधिमुहान, आधिखोलामा, बाँस्टारी-मन्द्रान कालीगण्डकी नदी, रिडीपुल पुलक्याम्प कालीगण्डकी नदीमा मोटरेबल पुल निर्माण भैरहेका छन् । बेल्टारी-दर्पुक कालीगण्डकी नदी, चिउरीबोट-अर्गली कालीगण्डकी नदी, अरुवाघाट कालीगण्डकी नदीमा पुल निर्माणको लागी टेन्डर प्रकृया सम्पन्न भै काम अगाडी बढेको छ ।
51. भुमि, व्यवस्था, गरिवि निवारण तथा सहकारी मन्त्रालयको आर्थिक सहयोग र स्याङ्जा जिल्ला सहकारी संघको प्राविधिक सहयोगमा स्याङ्जा जिल्ला भरिका १५ वटा सहकारीहरुलाई उत्पादन संग जोडिका सिप मुलक तालिम संचालनमा रहेको छ ।
52. स्थानीय र परम्परागत पशुपक्षी पालन गरिरहेको कृषकले उन्नत पशुपक्षीका जातपालन गर्ने, पशुपक्षी उपचारमा सचेतना, पशुपालन व्यावसायमा लागत न्युन गर्न उन्नत घाँसको खेती गरि पशुपालन गर्ने बैज्ञानिक पद्धति अनुसार गोठ खोर निर्माण जस्ता विषयवस्तु अनुसरण गरेका छन् ।
53. कालीगण्डकी गाउँपालिकाबाट उन्नत नश्ल १००% (प्रतिशत) र ५०% (प्रतिशत) का वोयर बोका र जमुनापारि बोका प्रत्येक वार्डमा वितरण गरि प्रजनन गराई स्थानिय खरि बाखामा उत्पादन क्षमता उच्च गराउन थालिएको छ । यस सँगै बाखापालन लाई किसान मैत्री र पूर्वाधार विकास गर्नका निम्ती बाखाको लागि ६०% (प्रतिशत) अनुदानमा गोठ, खोर, टाट्नो निर्माणमा सहूलियत, निशुल्क औषधि, खोपको प्रबन्ध गरिएको छ । जसबाट पहिला भन्दा बाखाको संख्या २३.९६% (प्रतिशत) ले बढेको छ ।
54. पशुपालन व्यवसायबाट उच्च उत्पादन, न्युन लागत र दिगोपना राख्न विभिन्न पोशिला बर्षे, बहुबर्षे, कोशे, अकोशे, डाले तथा भँई घासका बीउ, विरुवा, सेट्सहरु कृषि अनुसन्धान केन्द्र लुम्ले, उन्नत घाँस विकास स्रोत केन्द्रबाट खरिद, ढुवानि गरि प्रत्येक वार्ड बाट किसान लाइ निशुल्क वितरणको व्यवस्था गरिएको छ । जस अनुरूप कृषकले बाँझो रहेको खेति योग्य जमिन, खेत बारिका ढिक कान्ला, खरवारिमा पोशिला घाँस दृष्टि गरि व्यवसायिक पसुपालनमा जोड दिन थालेको पाइएको छ ।

55. कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई अण्डामा आत्मनिर्भर गराउने लक्ष्य अनुरूप अत्याधिक अण्डा उत्पादन क्षमता राख्ने लेयर्स जातका चल्ला, औषधि, प्राविधिक सेवा, खोप, दाना पानिका भाँडा कृषकलाई प्रदान गर्दै आइरहँदा हालको अवस्थामा करिब ८०% (प्रतिशत) अण्डामा आत्मनिर्भरको स्थितिमा रहेको छ ।
56. गाउँपालिकाको सहलगानिमा बाखा, भैसि र बंगुरका मभौला ब्यवसायिक स्रोत केन्द्र स्थापना गरि दुध र मासु बढि भन्दा बढि उत्पादन सँगै उन्नत पशु बाहिर बाट आयात गर्न नपर्ने वातावरण सिर्जना गर्न यो वर्ष कालीगण्डकी गाउँपालिका ४ गोकुलामा गाउँपालिकाको ५०% (प्रतिशत) सहलगानिमा सामुहिक उन्नत वंगुर फार्म स्थापना गरिएको छ । जसमा बैज्ञानिक पद्यतिको बंगुरको खोर निर्माण, जैविक सुरक्षा मैत्री, उन्नत जात योर्कसायर, ल्याण्डरेस, ड्यरोक को प्रजनन योग्य माउबाट पाठा पाठी उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।
57. उन्नत बंगुरपालन व्यवसायलाई आयआर्जन मुलक, मर्यादित र पेसागत रुपमा स्थापित गरि वंश वृद्धि गर्न उन्नत जातका पाठा पाठी राष्ट्रिय पशुप्रजनन केन्द्र बाट ल्याई निशुल्क कृषक लाई वितरण गरिएको छ ।
58. कृषि तथा पशु सेवा कृषि उत्पादनलाई यान्त्रीकरण गर्न ७६ वटा हाते ट्याक्टर लगायतका प्रविधिहरु अनुदानमा प्रदान गरिएको छ । सामुहिक खेतिको अभ्यास सुरु भएको छ । आलु, धान, मकै लगायतका बालिहरुको विउविजनमा ५० प्रतिशत अनुदान प्रदान गरिएको छ । गत ३ वर्ष देखि टनेल र थोपा सिचाईलाई प्रोत्साहन गर्न अनुदान प्रदान गरिएको छ २ वर्षदेखि तरकारीमा कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउनको लागि कालीगण्डकी ताजा तरकारी उत्पादन कार्यक्रम संचालनमा छन् । जस्को कारणले गा.पा तरकारीमा आत्मनिर्भर बन्दै गईरहेको छ ।
59. गत साल ३७ हजार कागतीको बोट लगाउने काम सम्पन्न भयो । यस वर्ष पनि यसको कार्यक्रम रहेको छ । यी कागतीले आउने वर्ष देखि उत्पादन दिन थाल्ने छन् । यसैले कालीगण्डकीलाई कागती पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गरिएको छ ।
60. लिचि, आँप, ड्रयागन फ्रुट, एभोगाडो गरि अहिलेसम्म २७०० विरुवा प्रत्येक खाली जग्गा र घर घरमा लगाउने अभियान संचालनमा छन् । आउने वर्ष सबैले उत्पादन गर्ने तयारीमा छन् । यस वर्ष १२५०० हजार प्रजातिका केराहरु ५० प्रतिशत अनुदानमा लगाउने काम सम्पन्न भैसकेको छ । रेशम खेतीको लागि कालीगण्डकी वडा नं. २ कोटाकोट, वडा नं. १ मा परिक्षणको रुपमा क्याम्बुको विरुवा लगाउने काम भैरहेको छ ।
61. भुमि व्यवस्था, गरिबि निवारण तथा सहकारी मन्त्रालय लगायतको विशेष सहयोगमा कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं. ४ मा १५ वर्षको लागि जग्गा लिजमा लिई ड्रयागन फ्रुटको बगैँचा संचालनको तयारीको कार्य भैराखेको छ ।
- “कालीगण्डकी गाउँपालिकाको धन, दक्ष जनशक्ती उत्पादन”**
62. स्थानीय प्राविधिकहरुलाई गुणस्तरिय बनाउनको लागि १५० जनालाई क्षमता वृद्धि तालिम सम्पन्न गरिसकिएको छ । ४० जनालाई व्युटिपार्लरको तालिम, २० जनालाई हाउस वाईरिडको तालिम, सिलाई कटाईको तालिम, मौरीपालन तालिम, उद्यमसिलता तालिम, टपरी उद्योगको

तालिम र मेसिन वितरण कार्यक्रम सम्पन्न भैसकेको छ । यो वर्ष धेरै तालिमहरु संचालनमा ल्याउन कोरोना भाइरस Covid-19 को कारणले सकिएन ।

63. नेपाल सरकारले लिएको **समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली** को राष्ट्रिय आकांक्षा अनुरूप गाउँपालिकाको सन्तुलित, समन्यायिक र समावेशी विकास गरि उच्च आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने र गरिबी निवारण गर्ने लक्ष्यका साथ कालीगण्डकी गाउँपालिकाले लिएको **समृद्ध गाउँपालिका र सुखी नागरिक** को संकल्पलाई साकार पार्न, कोरोना भाइरस Covid-19 को महामारीबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्नको लागि रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार सेवा प्रदान गर्न र सिथिल अर्थतन्त्रलाई गतिशिल बनाउन प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले देहायका विषयमा प्राथमिकता दिएको छ ।

क) महामारीबाट नागरिकको रक्षा गर्न सर्वसुलभ तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्न अहिलेको स्वास्थ्य प्रणालीलाई सुदृढ गरिनेछ ।

ख) कोरोना भाइरस (Covid-19) को परिक्षणलाई व्यापक रूपमा विस्तार गर्ने र उपचार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ग) कोरोना भाइरस (Covid-19) को संक्रमण बढीरहेकोले कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र नै आइसोलेसन वार्ड (Isolation Ward) निर्माण गरिनेछ ।

घ) ज्याल मजदुरी गरि जीवन गुजारा गर्ने र विपन्न व्यक्तिहरूलाई बन्दाबन्दी (Lockdown) को अवधीमा जीवन निर्वाहका लागि राहत तथा रोजगारी उपलब्ध गराइनेछ ।

ङ) रोजगारी गुमाएका, विदेश जान रोकिएका र विदेशबाट फर्केका व्यक्तिहरूको श्रम, पूँजी, सीप र रूचि का आधारमा पर्यटन, कृषि, उद्योग, यातायात, निर्माणा लगायतका क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिम, प्रविधि तथा विउ पूँजीमा अनुदान प्रदान गरि उद्यम शिलता विकास तथा स्वरोजगारी र रोजगारी प्रवर्द्धनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । कम्तिमा १५०० जनालाई रोजगार सृजना गरिनेछ ।

च) महिला आर्थिक सशक्तिकरण योजना तथा महिला अनुशिक्षण कार्यक्रम गरिनेछ ।

छ) कोरोना भाइरस (Covid-19) को महामारीबाट प्रभावित व्यक्तिले उद्यम गर्न चाहेमा प्राथमिकतामा राखेर सुविधाहरू प्रदान गरिनेछ ।

ज) महामारीको कारण परेको मनोवैज्ञानिक असरलाई प्रभावकारी सम्बर्द्धन गर्न सचेतनामुलक तथा मनोवैज्ञानिक परामर्शका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

64. शिक्षा

विद्यालय सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत विद्यालय शिक्षालाई गुणस्तरीय र भरपर्दो बनाउने क्रममा कालीगण्डकी भित्रका विभिन्न सामुदायिक विद्यालयमा ४ कोठे भवन ७ वटा, ३ कोठे भवन १ वटा, २ कोठे भवन १९ वटा, शौचालय ९ वटा, पुस्तकालय ७ वटा, विज्ञान प्रयोगशाला ७ वटा, कम्प्युटर ल्याव १४ वटा निर्माण भै सकेको छन् भने १३ विद्यालयमा तारबार, सबै विद्यालयहरूमा विद्युतिय हाजिरिको व्यवस्था गरिएको छ । कक्षा ८ सम्म संचालन भएका

- आधारभूत विद्यालयहरु, सबै माध्यमिक विद्यालय र मिर्मी क्याम्पसमा निःशुल्क इन्टरनेटको सुविधा प्रदान गरिएको छ । मन्टेश्वरी तालिम लगायत शिक्षकहरुको क्षमता अभिवृद्धि तालिमहरु संचालन गरियो । यस वर्ष गरिने भनेको विषयगत तालिम कोरोना भाईरस (Covid-19) को कारणले सम्पन्न गर्न सकिएन । १० वटा विद्यालयहरुमा room to read कार्यक्रम मार्फत शिक्षण सिकाईका विधिहरु संचालनमा छन् । थप ५ वटा विद्यालयहरुमा गाउँपालिकाकै पहलमा शिक्षण सिकाई कार्यक्रम संचालनमा छन् । वीरेन्द्र मा.वि. जैपतेमा electrical विषयमा प्राविधिक शिक्षाको कक्षा संचालनमा छन् । कक्षा ८ को परीक्षालाई व्यवस्थित गर्न समपरीक्षणको व्यवस्था गरिएको छ । गाउँपालिका स्तरीय विषयगत समितिहरु गठन गरी अध्यापनलाई अनुसन्धान मुलक बनाउने प्रयास गरिएको छ । सबै परीक्षाहरु गाउँपालिका स्तरीय बनाइएको छ । विद्यालय फुलबारी कार्यक्रम र विद्यालय खेलकुद कार्यक्रम अन्त्यमा सफल भएको छ । भगवती नमुना मा.वि.को पूर्वाधार निर्माण कार्य चलिरहेको छ ।
65. भष्ट्रचारलाई सून्य सहनशिलताको निति अवलम्बन गरि सार्वजनिक सेवा प्रभावलाई छिटो छरितो मितव्यायी, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाई डिजिटल गा.पा.को रुपमा विकास गरिने छ ।
66. ५६०० घरधुरीमा एक घर एक धारा र १५६५० हेक्टर जमिनमा सिंचाई सुविधा पुऱ्याईने लक्ष्य लिइएको छ ।
67. अध्यक्ष कप खेलकुदलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
68. समृद्ध गाउँपालिकाको निर्माणका लागि सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिकालाई अझ प्रभावकारी बनाइनेछ । बजेट विनियोजन गर्दा संविधानले निर्दिष्ट गरे बमोजिम नेपाल सरकार प्रादेशिक सरकारको नीति, लक्ष्य समय सिमा र स्थानीय आवश्यकतानुसार लक्ष्य हासिल गर्ने गरी कार्यक्रम तय गरिनेछ । बजेट विनियोजनको दक्षता र खर्च गर्ने क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । पुँजीबजारको विस्तार गर्ने कार्यलाई बढावा दिइनेछ । गैर बैकिङ वित्तिय क्षेत्रमा रहेको पुँजीलाई पूर्वाधार विकासमा ल्याइनेछ । वित्तिय व्यवस्थापन क्षमता र जवाफदेहिता बढाइनेछ । जनप्रतिनिधी र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न कार्यक्रम तय गरिनेछ । गाउँपालिकाको सञ्चालनका लागि आवश्यक श्रोत साधन र जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
69. यस गाउँपालिकाले कृषि, पशु, उर्जा, लघु उद्योग, सडक यातायात, भौतिक पूर्वाधार, सूचना प्रविधी र पर्यटनलाई आर्थिक वृद्धिको संवाहकको रुपमा पहिचान गरिनेछ । सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको प्रमुख लगानी यो क्षेत्रमा केन्द्रित गरिनेछ । गैर आवासीय नेपालीहरुलाई यस गाउँपालिकामा आफ्नो ज्ञान, सिप र पुँजी उपयोग गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ ।
70. सहकारी संस्थालाई उत्पादन सँग जोड्ने नीति लिइनेछ ।
71. कालीगण्डकी B साघुरै र बहु उपयोग परियोजनाको लागि कालीगण्डकी नदी र विभिन्न खनिज पदार्थको सम्भाव्यता अध्ययनलाई अगाडी बढाउने नीति लिईनेछ ।
72. सुपथ मूल्य पसल सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

73. बन्यजन्तु तथा घरपालुवा जनावरको लागि पिउने पानी, साना सिंचाई तथा जल पुनर्भरण गर्न एक गाउँ एक पोखरी अभियान सञ्चालन र मर्मत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने नीति लिइनेछ ।
74. खरको छानो विस्तारित (सुरक्षित आवास) कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
75. उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि कालीगण्डकीको समृद्धि, उपभोग्य वस्तु र निर्माण सामग्रीको उत्पादन बढाऔं कालीगण्डकीको समृद्धिमा योगदान पुर्याऔं, अभियानलाई अगाडी बढाइनेछ । उत्पादन, उत्पादकत्व वृद्धि, रोजगार सृजना र गरिबी निवारणमा टेवा पुर्याउन स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु, घरेलु तथा साना उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
76. भू-उपयोगका विभिन्न क्षेत्रहरू कृषि, बसोबास, व्यवसायिक, औद्योगिक, वन र सार्वजनिक उपयोग क्षेत्रका जग्गाहरू नक्शाङ्कन गर्ने नीति लिइनेछ ।
77. अर्गानिक कृषि प्रणालीलाई जोड दिइनेछ । एक शित भण्डार एकपालिका एक कृषि बजार एक वडा एक कृषि उपज संकलन केन्द्र कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ। कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई अर्गानिक गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
78. कृषकहरूलाई उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्न एक कृषि एम्बुलेन्स संचालन गरी उत्पादन वस्तुहरूको बजारी कारणको समेत व्यवस्थापन गरिने छ। बाखा , कुखुरा र वंगुरको मासु निर्यात गरिने छ । स्थानीय कृषि जन्य उत्पादन प्रशोधन/ग्राइड/प्याकेजिड/लेबलिड आदी कृषि जन्य उद्योग स्थापना गरी निर्यात गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
79. उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रमको नीति लिइनेछ ।
80. बेमौसमी तरकारी उत्पादन गरि आत्मनिर्भर हुन प्लाष्टिक टनेल निर्माणको लागि ७५ प्रतिशत अनुदानमा प्लाष्टिक सिट वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
81. कुरिलो पकेट क्षेत्र निर्माण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
82. टोल-टोलमा नर्सरी घरघरमा करेसाबारी कार्यक्रम निरन्तरता दिइनेछ ।
83. फलफुलको बगैचा निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
84. किसानहरूलाई मल ढुवानीमा सहूलियत दिइनेछ ।
85. भैंसी, बाखा र वंगुरको श्रोत केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
86. न्यायिक समितिको क्षमता विकास, कानून तर्जुमा तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन सम्बन्धित क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
87. स्थानीय तहमा विपद जोखिम न्यूनिकरण सम्बन्धी अभिमुखि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
88. समाजका युवा जगतमा साँस्कृतिक विचलनका रूपमा देखा परेका विकृतिलाई अन्त्य गरि सभ्य समाज निर्माणमा विशेष जोड दिइनेछ । यसका लागी विद्यालय तहबाट सुरुवात गर्न विद्यालय ९:५० बजे सञ्चालनमा ल्याउने व्यवस्था मिलाई सो सम्बन्धी प्रचारप्रसार र प्रवचन दिने व्यवस्था मिलाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । युवा परिचालन गर्न युवा नीति ल्याइनेछ ।

89. गाउँपालिका भित्र बसोबास भएका सुकम्बासी र अव्यवस्थित बसोबास गर्नेलाई व्यवस्थित बसोबासको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
90. सञ्चार तथा पत्रकारिता क्षेत्रको विकासको लागि उचित कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
91. स्वास्थ्य सेवा सर्वसुलभ र गुणस्तरीय बनाउन स्वास्थ्य चौकी तथा अस्पतालमा विद्युतिय प्रविधिको प्रयोग गर्ने कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
92. कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र अस्पताल नभएकोले प्रयोगशाला सहितको अस्पताल निर्माण गरिनेछ । स्वास्थ्य चौकी नपुगेको वडामा स्वास्थ्य चौकी पुर्याउने नीति लिइनेछ ।
93. श्रीकृष्णगण्डकी स्वास्थ्य चौकीमा बर्थिङ सेन्टर सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
94. गर्भवती, शिशु, बालबालिका, किशोरी र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पोषण स्थितीमा सुधार ल्याउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, गैह्र सरकारी संस्था र कालीगण्डकी गाउँपालिका मिलेर पोषण सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । पूर्ण खोपयुक्त गाउँपालिका कायम राख्न खोप कार्यक्रम निरन्तरता रहनेछ ।
95. क्यान्सर, मुटु, मृगौला, सिकलसेल, एनिमिया, स्पाइनल इन्जुरी, पार्किन्सन, अल्जाइमर र हेड इन्जुरीको उपचारको लागि अति गरिब विरामीलाई आर्थिक सहयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । आर्थिक अभावका कारण स्वास्थ्य उपचार सेवा पाउन नसकेका अपाङ्ग, असहाय, अशक्त, गर्भवती, जेष्ठ नागरिक र विपन्न वर्गको लागि सुविधा दिइनेछ । मानसिक रोगका विरामीको लागि संरक्षण गृह, जेष्ठ नागरिकलाई दिवा सेवा तथा मिलन केन्द्र जस्ता संस्थागत संरचना स्थापना तथा संचालन गर्न सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
96. विभिन्न रोगका विशेषज्ञ सेवा सहितको घुम्ती स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
97. नागरिक अधिकारको लागि सम्मान सामाजिक सुरक्षामा हाम्रो ध्यान लैङ्गिक हिंसा, जातीय छुवाछुत लगायतका विवेध तथा सामाजिक अन्धविश्वास र विकृतीको अन्त्यका लागि सामाजिक जागरण अभियान तथा सचेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
98. भाषा संस्कृतिको सम्मान कालीगण्डकी गाउँपालिकाको शान सांस्कृतिक संग्रहालयको स्थापना गरी जाती, भाषा, संस्कृतिको संरक्षणमा जोड दिइनेछ । संस्कार, स्थानीय संस्कृत, चाडपर्व र मेलाहरू लाई संरक्षण गरिनेछ ।
99. सार्वजनिक सेवालार्ई सरल, पारदर्शी, जवाफदेही, गुणस्तरीय, परिणाममुखी र नागरिक मैत्री बनाई सेवा प्रवाहमा सुशासन कायम गरिनेछ । सम्पूर्ण सेवाहरूलाई प्रविधि मैत्री बनाउदै लगिनेछ ।

100. गाउँपालिकालाई प्रविधि मैत्री गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्दै यसै वर्ष देखि स्मार्ट कार्डको व्यवस्था शुरू गरिनेछ।
101. Diploma Level को प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गरिनेछ।
102. असहाय, विपन्न, लोपोन्मुख, जनजाती, अपाङ्ग र महिला दलित विद्यार्थीहरूलाई निःशुल्क रूपमा होस्टल व्यवस्थापनको शुरूवाट गरिनेछ।
103. सूचना र प्रविधिमैत्री शैक्षिक सामग्री उत्पादन र विकासको व्यवस्था मिलाइने छ।
104. विद्यालय फुलबारी कार्यक्रम र विद्यालय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ। विद्यालयका आवश्यक पूर्वाधारहरू निर्माण गरिने छ।
105. विद्यालय सुधार कार्यक्रम अर्न्तगत अहिले प्रयोग गरेको सिकाई विधिहरूलाई थप प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्दै सामुदायिक विद्यालयहरूलाई यातायातका साधनहरू समेत क्रमशः व्यवस्थापन गरिनेछ।
106. सूचना र प्रविधियुक्त पार्कहरू निर्माण र संचालन गर्ने नीति लिइनेछ।
107. सेवा प्रवाह तथा विकास आयोजनाहरूको प्रभावकारीता अभिवृद्धि गर्न अनुगमन र मुल्याङ्कन गर्ने कामलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ। जनताको गुनासो सुन्ने तथा पृष्ठपोषण लिने सम्बन्धी नीतिगत तथा संस्थागत संयन्त्रको व्यवस्था गरिनेछ।
108. कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको उत्प्रेरणा र मनोबल अभिवृद्धि गर्न कार्यसम्पादनका आधारमा प्रोत्साहन गर्न सकिने नीति अवलम्बन गरिने छ। तोकिएको जिम्मेवारी तोकिएको समयमा पुरा नगर्ने राष्ट्रसेवक कर्मचारीलाई कारबाहीको दायरामा ल्याइनेछ।
109. गाउँपालिका मार्फत विभिन्न समूह, संस्थाहरूको लागी विनियोजन भएका रकमहरू कार्यान्वयन गर्न कानून बमोजिम दर्ता भएका समूह संस्थाहरूलाई मात्र मान्यता दिइनेछ।
110. वन क्षेत्रमा २०७७/०७८ फलफुल तथा वृक्षारोपण वर्ष घोषणा गरि सार्वजनिक र वन क्षेत्र बहुउपयोगी तथा बहुवर्षिय कार्य गरिने छ।
111. गाउँपालिका स्तरीय सि.टि हलको डि.पि.आर.तयारी गरी निर्माण प्रकृया अगाडी बढाईने छ।
112. २०७६/०७७ सम्म अधुरा रहेका योजनाहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ।
113. बाभो जमिन राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न भूमि बैङ्कको स्थापना गरी सो मार्फत रोजगारी सृजना गर्ने नीति लिईने छ।
114. आ.व. २०७७/०७८ मा ४५ कि.मी बाटो कालो पत्रे बनाईनेछ।
115. विभिन्न वगर सम्म जाने पहुच मार्ग, टड्लेहवा भृगुतुङ्गेश्वर-कोटाकोट लगायत सडक नपुगेका वस्तीहरूमा सडक संजालले जोडिने छ।
116. एक घर एक धारा अभियान यस आ.व.मा थप १५०० घरधुरीमा धारा जडान गरिने छ।

117. कालीगण्डकी गाउँपालिका को सुविधा सम्पन्न प्रशासनिक भवन यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गरिने छ ।
118. युवाहरूलाई खेलकुद प्रति आकर्षण बढाउन क्लबलाई योग्यताको आधारमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
119. विर्घाटार, मिर्मी लि.सिंचाईलाई थप व्यवस्थित गरिने छ भने प्युघा, लर्सघा, कोटाकोट, टडल्याहा, बारीचौर र बेल्टारी, फाँट-जरुवा, र किपटमा लि.सिंचाई मिर्मी हिउँदे सिंचाई जस्ता ठुला योजनालाई कार्यन्वयनमा ल्याइने छ , भने विगतमा संचालीत अधुरा योजनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
120. अण्डामा आत्मनिर्भरता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ, भने यसै वर्ष देखि तरकारीमा समेत गाउँपालिकालाई आत्म निर्भर गर्ने नीति लिइने छ ।
121. बाखा, बंगुर र भैसीको स्रोत केन्द्रको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै मझौला किसिमको कार्यक्रम पनि संचालन गरिने छ ।
122. लक्षित वर्गको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
123. डिजिटल प्रविधिबाट पशुपंक्षीको तथ्याङ्क अत्यावधी गरिने छ । नमुना क्षेत्र छनोट गरि कृषकको वर्गीकरण गरिने छ । बजार मागको आधारमा युवा वर्गलाई लक्षित गरी आधुनिक प्रविधिमा आधारित व्यवसायिक कृषि तथा पशुपंक्षी सम्बन्धी तालिम र अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
124. सम्भाव्यताको आधारमा एभोकाडो, ड्रयागन फ्रुट, किवि, सुन्तला, कागती, केरा, लिचि, आप, टिमुर, च्याउ, रेशम खेती , कफी, स्ट्रवेरी, घासेवाली मौरीपालन आदिलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
125. पर्यटनलाई आकर्षक बनाउन होमस्टे संचालन भएको ठाउँमा मौसमी फुलहरु लगाउने तथा थप कामहरु गर्न व्यवस्था मिलाइने छ ।
126. नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको सहयोगमा एक स्थानीय तह एक उद्योग ग्राम स्थापना गर्ने नीति लिइने छ ।
127. प्रशासनिक कार्यालयसँग लगायत सबै वडाहरूलाई कालोपत्रे सडकले जोडिने छ ।
128. हेलो अध्यक्ष कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गर्दै जनतासँग अध्यक्ष टेलिभिजन कार्यक्रम र विकास निर्माण कार्यक्रमको विद्युतिय अनुगमन प्रणलीको व्यवस्था मिलाइने छ ।
129. गाउँपालिका भित्रको आयोजना पहिचान प्राथमिकरण, छनौट तथा कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिका स्तरिय आयोजना बैंक स्थापना गरिनेछ ।
130. गाउँपालिका भित्रका वढी भिडभाड हुने क्षेत्रमा प्राथमिकताका आधारमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिनेछ । कालो बजारी, एकाधिकार, सिन्डिकेट तथा कार्टेलिक अन्त्य गर्न गुणस्तरीय र नियमित आपूर्तिको सुनिश्चित गर्न बजारको अनुगमनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
131. गाउँपालिकामा एक रोजगार बैङ्क स्थापना गरी रोजगारीको व्यवस्था गरिनेछ ।

132. गाउँपालिकामा सरकारी सेवा प्रवेशको तयारी कक्षा संचालन गर्ने नितिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
133. गाउँपालिकामा धैरै खेती योग्य जमिन बाँझो रहदै गएको हुनाले सो जमिन व्यवस्थित गर्न भूमि वैङ्कको स्थापना गरिनेछ ।
134. गाउँपालिका भित्र स्थानीय मदिरा अव्यवस्थित रूपमा उत्पादन र प्रयोग भैरहेकाले स्थानिय मदिरालाई उत्पादन र प्रयोगलाई कानूनी दायरामा ल्याइनेछ ।
135. पूर्वाधार निर्माणको लागी चाहिने ढुङ्गा, गिटी, बालुवाको लागी नदीजन्य स्रोत संकलन लाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । र अन्य वैकल्पिक स्रोत पहिचान, उत्खनन तथा प्रशोधन गरी प्रयोग तथा व्यवस्थामा जोड दिईने छ ।
136. यस आ.व.मा २ वटा भोलुङ्गे पुल र ३ वटा मोटरेवल पुलको निर्माण सम्पन्न गरिने छ ।
137. पूर्वाधार निर्माणमा स्थानिय जनशक्ति परिचालन गर्ने नीती लिईने छ ।
138. सामुदायिक तथा कवुलियत वन क्षेत्र तथा बाँझो निजी जग्गा कृषि वनको रूपमा जडिबुटि खेती विस्तार तथा व्यवसायिकरणमा जोड दिइनेछ ।
139. सबै वडाहरुमा खेल मैदान निर्माण गर्ने कार्य लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
140. सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सदृढीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
141. गाउँपालिकाको सबै वडाहरु र गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवनलाई कालोपत्रे सडक सँग जोडिनेछ ।
142. डि.पि.आर. सम्पन्न भएका सम्पूर्ण योजनाहरु यसै वर्ष देखी कार्यन्वयनमा लगिनेछ ।
143. गाउँपालिका, सहकारी र निजी क्षेत्रको सहलगानीमा उद्योग संचाल गरी रोजगारी सृजना गरीनेछ ।
144. गाउँपालिकाको आ.व. २०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तथा कार्यक्रम मार्फत सम्बोधन गर्न नसकिएका आयोजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययनका लागी गाउँपालिकाबाट आवश्यक थप व्यवस्था गरिनेछ ।

अन्त्यमा, समृद्ध गाउँपालिका र सुखी नागरिक निर्माण गर्ने कालीगण्डकी दीर्घकालीन लक्ष्य प्राप्ति गर्न यो नीति तथा कार्यक्रमको महत्वपूर्ण योगदान रहने विश्वास लिएको छु । सबल र समृद्ध गाउँपालिका निर्माणमा साथ दिनुहुने सम्पूर्ण गाउँपालिका बासी, नेपाल सरकार, गण्डकी प्रदेश सरकार, राजनीतिक दल, विकास साभेदार संस्था, निजी क्षेत्र, राष्ट्र सेवक कर्मचारी, संचार जगत, सुरक्षा कर्मी, नागरिक समाज गैर सरकारी संघ संस्था, नेपाल सरकारका भूमि व्यवस्था, गरिवि निवारण तथा सहकारी माननीय मन्त्री पद्ममा कुमारी अर्याल, गण्डकी प्रदेशका माननिय सांसद भागवत मल्ल, पूर्व माननियहरु र सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा यहाँहरुको सक्रिय सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

धन्यवाद !!!

खिम बहादुर थापा

अध्यक्ष
कालीगण्डकी गाउँपालिका
विर्घा, स्याङ्जा ।